

Frödings esoteriska resa – 5 bildpresentationer

med Rolf Erik Solheim

Fastän majoriteten av svenska folket ser Gustaf Fröding som en av Sveriges största skalders genom tiderna, har de flesta endast skrapat på ytan av vem han egentligen var. Dessa 5 presentationer berättar om ett sällsynt och stortänkande geni som representerade mer än de lysande diktverk han lämnade kvar efter sin död 1911. Det blev en resa för att upptäcka verklighetens grund, både i Universum och i honom själv, och hur denna tycktes vara en och densamma.

Föredrag 1: Med Fröding i Kosmos – bortom tid och rum

Jag ville, att himlens och jordens allt
låg tätt vid mitt hjärta i flickgestalt

Denna avslutning på Gustafs dikt ”I ungdomen” från 1891 kan sägas vara hans kosmiska trosbekännelse, den åskådning han utvecklade mot slutet av sitt korta liv. Hur kunde en människa med så många plågor och problem identifiera sig med Världsalltet och med människans ursprung och evolution? Denna gåta ligger fortfarande olöst.

Mot slutet av 1894, 34 år gammal, efter vårens och försommarens våldsamma sjukdomsutbrott, skriver han jublande till sin syster Cecilia att han i en blixt fått klarhet om problem han länge begrundat. Han betraktar nu all materia, ja hela Universum som genomströmmad av ”levande kraft”. I tre små häften förklarar han fyra år senare denna sin livs- och världsåskådning som lyser upp och blänker till i hans diktning. Han kallar den sin ”världsharmoni” som blir den röda tråden i hans senaste lyrik.

Det är förvånande hur lite uppmärksamhet som riktats på denna hans ”åskådning” som engagerade hans friska perioder. Efter att Olle Holmberg i 1921 skrev boken ”Frödings mystik”, har få behandlat detta tema. Även psykiatrin som särskådat den sjuklige Gustafs kärleksförhållanden har inget att säga om hans ”friskliga” kärleksaffär:

**mitt blod är i oro, jag tror jag är kär
— i vem? — ack i allt, som andas.**

”För mig är min lära lyckan själv i min enslighet och sjukdom” skriver han till systemen, och finner det Heliga i allt skapat, bortom all dogmatik och religiös tro, en insikt om att Universum är en helhet med allt liv och allt medvetande i samspel. Är det inte underligt att denna världsåskådning i dag hos några ledande fysiker och biologer håller på att krackelera den materialistiska världsbilden? Är det inte underligt att även Albert Einstein är inne på detta? (se föredrag 4)

Föredrag 2: Konsten, poesin och sanningen - Fröding möter Gustaf Fjæstad

Även om dessa två värmlandsgiganter aldrig träffades, hade de något gemensamt som få i dag känner till. När Fröding gick ur tiden 1911, fick Ida Bäckman komma till Arvika och bo hos Fjæstads på Kampudden vid Rackstad. Där skrev hon den uppseendeväckande boken om sin samvaro med Fröding under hospitaltiden i Uppsala. Boken kom ut 1913, och till den gjorde Gustaf Fjæstad träsnittet i bilden intill. Det är något helt speciellt med just den här bilden, även om träsnittet annars är väl känt.

Till trots för förlamande psykisk sjukdom, skrev Fröding sin bästa och djupaste lyrik under de 16 år han var inlagd på olika psykiatriska anstalter. Till läkarnas och eftertidens förvåning kunde han i sin diktning skarpt och klart häva sig över sitt lidande. Han utvecklade dessutom en livs- och världsåskådning där allt är Kosmisk evolution, en levande process han samspelade med i dröm som i vaket tillstånd.

Var det denna kosmiska process även Gustaf Fjæstad erkände under skapandet av sitt måleri? Han skrev: *Stor konstnär är endast den som kan höra, lyda och se sitt Högre Jags impulser.* Fröding hävdade

(som Einstein) att Alljaget (det universella medvetandet) uttrycker sig såväl genom poesin, musiken som i konsten: *Konsten kan möjligen starkare uttrycka egenskaper än verkligheten.* Men för att hitta *Sanningen* måste de båda söka hjälp hos Platon.

Föredrag 3: Fröding, andlighet och schizofreni

Gustaf Fröding blev diagnostiserad som schizofren och uppehöll sig 16 år på olika psykiatriska anstalter eller under rehabilitering. Där skrev han sina bästa och djupaste dikt, och till läkarnas och eftertidens förvåning kunde han i sin lyrik skarpt och klart lyfta sig över sitt psykiska lidande. Han utvecklade dessutom en livs- och

världsåskådning där allt är Kosmisk evolution, en levande process han samspelade med i dröm som i vaket tillstånd.

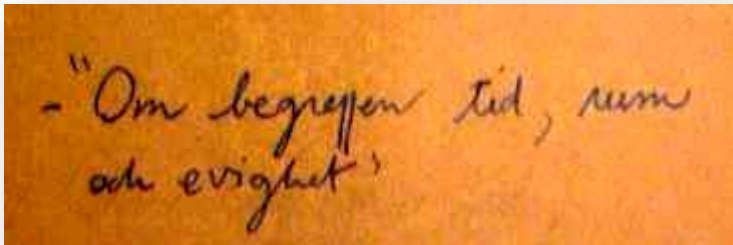
Även om det uppskattningsvis skrivits 20 -30 gånger mer OM Fröding än vad han själv skrev, har de flesta Frödingtolkare ignorerat hans kosmiska världsbild, hur det han kallar ***Himlens och Jordens allt*** återfinns i hans senare diktning.

Med hjälp av Roberto Assagiolis psykosyntes, utvecklad samtidigt med Jungs analytiska psykologi, kan man få insyn i Frödings inre värld. Psykosyntesen betraktar människan som både en fysisk och en transpersonlig varelse. Kan framtidens

psykiatri komma att omdefiniera schizofreni och ändra dagens terapiformer när man inser att människan är mer än en fysisk varelse?

Föredrag 4: Alljaget, Einstein och Fröding

Hur kunde två till ytan så olika personer som Albert Einstein och Gustaf Fröding ha något gemensamt? Emellertid händer det ibland att människor kommer nära utan att känna eller ens veta om varandra.

Även om Fröding inte såg tiden och rummet som hopkopplade i ett matematiskt perspektiv, så som i Einsteins relativitetsteori, hade de två männen, om de mötts,

kunnat säga mycket intressanta saker till varandra. Men det var först omkring gåtan hur materia och energi hänger ihop med medvetande, att Fröding kunde tipsat Einstein som begrundat detta genom hela sitt liv. Och i dag håller några fysiker och biologer på att närma sig denna gåta på ett oväntat sätt som påminner om hur Fröding tänkte för mer än hundra år sedan.

Men det var slutligen i deras livs- och världsåskådning som de två kunde mötas i samförstånd. När Fröding skrev "Luckor i den jämförande religionsforskningen" hade han ingen aning om att detta tema starkt skulle påminna om Einsteins berömda artikel i New York Times Magazine 1930 "Science and Religion".

Men detta handlade inte om religion i vanlig mening, utan om en universell spiritualitet och en kosmisk medvetenhet besläktad med Platons "Godhet, Sanning och Skönhet". I denna spiritualitet ingick även musiken och konsten, för Frödings del även humor, och för Einstein också vetenskapen. Och när Einstein

publicerade sin "Cosmic Religion", var den nästan som ett eko av Frödings egen julaftonkrönika 1892 i Karlstads Tidningen "Kärlekens och frihetens religion". Eller tvärtom.

Föredrag 5: Gustaf Fröding, ungdomen och framtiden

(två länkade bildspel och föreläsningar om världen i dag och i morgon)

Ekosystemet, Gaia och den levande planeten

Få känner till hur Gustaf Frödings livs- och världsåskådning blev den röda tråden i hans senaste diktning. Där hävdar han att medvetande finns i allt levande, men även i "död" materia:

Varje levande väsende säger,
om ock endast från fjärran likt människotal,
vad det är, vad det vill, vad det äger,
så av verksamhetsart som av lycka och kval,
och de ting, som ej leva, de sjunga
för de sinnen, som uppfatta klart,
om ock icke med strupe och tunga,
även de om sin särskilda art.

Han identifierade sig inte bara med All-livet, utan med själva Kosmos, och utvecklade en altruism eller allkärlek som måste balansera och försona sig med egoismen. Detta kallar han FÖRALLTELSE, en livsåskådning av den sorten vi behöver i dagens kaotiska värld. Frödings värderingar samstämmer med Earth Charter, de ”mänskliga plikter” som från år 2000 kompletterar FN:s ”mänskliga rättigheter”. Där kan enbart allkärlek besegra hatkulturen på nätet och i världen, något som kanske bara ungdomar kan förstå?

Att skapa medmänniskor – och världsmedborgare

När man kopplar ihop ”FN:s hållbarhetsmål” från 25/9-2015 med World Economic Forums rapport ”Global Risks 2016”, uppstår frågan: Hur i all världen ska det gå till att skapa det globala samspel och världsomfattande samarbete som krävs för att möta dessa utmaningar? Någon sådan samverkan har nämligen aldrig tidigare ägt rum i mänsklighetens historia.

Michail Gorbatjov var med och startade Earth Charter i Rio 1992. Där står det: *”De utmaningar mänskligheten står inför kan enbart mötas av folk som förstår globala samband, identifierar sig med en större värld och bestämmer sig för att leva med ett globalt ansvar.”*

Alltså, nyckeln för att realisera hållbarhetsmålen och möta de globala hot vi står inför finns i en gradvis förändring där alla människor måste bli världsmedborgare. Earth

Charter-processen är en samvetsprocess för att skapa medmänniskor som förstår kampen mellan ekosystem och egosystem. Egon hos människor, regeringar och affärliv har tills nu hindrat lösningar och skapat en förödande brist på politisk vilja. Gustaf Frödings världsåskådning kan vara en nyckel till att identifiera sig med hela Jordens befolkning och med Kosmos som ett medvetet ALLT. För skadar man ekosystemet, skadar man sig själv.

Rolf Erik Solheim

är norsk författare, kulturskribent och föredragshållare med rötter både inom den ekologiska och tekniskvetenskapliga miljön. Som teknisk revisor och livstidsmedlem i världens största ingenjörsförening IEEE (Institute of Electrical and Electronic Engineers) är han engagerad i vad teknologin gör med naturen och med oss människor – och de val vi gör. Gustaf Frödings världsåskådning har varit ett tema han studerat och beundrat i ljus av vad framstående biologer och fysiker nu säger om medvetande, liv och Universum. Se nätsajten www.framtiden-er-din.com

Rolf har arbetat i Norge och Sverige med det global-etiska programmet Earth Charter, och är medredaktör och medförfattare till boken ”Framtidsfrö – spirer til en bedre verden” tillsammans med 33 norska forskare och författare på www.morgendagen.info Han leder varje månad sedan januari 2013 Filosofiskt Café på Arvika bibliotek.

Kontakt

Rolf Erik Solheim
Kantovägen 16, 671 33 Arvika, Sverige,
Tel 0570 13100 Mobil 073 0861070
Mail: rolf@framtiden-er-din.com